

International
Labour
Office
Geneva

Kombensyon/Panagtigum Num. 189 Maligdong na Trabaho para sa mga Katabang sa Panimalay

Ang pagpangatabang usa ka trabaho. Ang mga katabang usa usab ka trabahante nga titulado sa maligdong o matarung nga trabaho.

Adtong niaging Hunyo 16, 2011, ang International Labour Conference sa International Labour Organization nagsagop sa usa ka kombensyon o panagtigum mahitungod sa maayong trabaho para sa mga katabang nga giduso isip usa ka Domestic Workers Convention 2011 (No.189) o Panagtigum alang sa mga Katabang.

Unsa ba ang Kombensyon/Panagtigum Num. 189?

Bahin sa unsa ang Kombensyon sa ILO?

Usa kini ka kasabutan nga gisagop sa ILO nga gitambungan sa mga delegado sa gobyerno, mga trabahante ug mga agalon gikan sa 183 na myembro sa estado sa ILO.

Mahitungod sa unsa ang Kombensyon/Panagtigum Num.189?

Ang Kombensyon/Panagtigum Num.189 naghatag ug tukmang pagpanalipod sa mga katabang. Naglatad kini sa mga katungod ug prinsipyo, nga naghangyo sa estado nga maghimo ug sunod-sunod nga pagtuki alang sa magpamatuod sa maligdong na trabaho sa mga katabang.

Unsay Buot Ipasabot sa Pagratipika ug usa ka Kombensyon?

Kung ang usa ka nasod magratipika ug usa ka kombensyon, ang iyang/maong gobyerno nagpakita sa baruganan sa pag-implementar sa tanang obligasyon nga gilata sa Kombensyon, ug sa pagtaho matag karon ug unya ngadto sa ILO sa mga pagtuki nga gihimo.

Rekomendasyon Num.201-unsay Relasyon niini sa Kombensyon/Panagtigum?

Gisagop usab sa International Labour Conference of 2011 ang Domestic Workers Recommendation 201, nag-suplementar kini sa Kombensyon/Panagtigum 189. Ang Recommendation No. 201 dili kini pwede nga maratipikar sama sa Kombensyon. Ang Rekomendasyon naghatag ug praktikal nga giya mahitungod sa mga ligal ug uban pang sukdanan sa pag-implementar sa mga katungod ug prinsipyo nga gilata sa Kombensyon/Panagtigum.

Unsaon Pag-implementar ug Kombensyon?

Ang kombensyon mahimong iimplementar sa pagpadayon o pagsagop sa nahimo na nga mga balaod ug patakaran o uban pang sumbanan, o paglambo ug bag-o ug tukmang balaod para sa katabang sa panimalay. Ang ubang mga sumbanan sa ilalum sa Kombensyon nagkinahanglan ug progresibong pagtuon.

Kinsa ang Mamahimong Sakop sa Kombensyon Num. 189?

Unsa ang Pagpangatabang?

Gihatagan ug kahulogan sa Kombensyon Num. 189 ang mahitungod sa pagpangatabang isip usa ka "trabaho sa panimalay".

Kini nga mga trabaho gilangkuban sa pagpanlimpyo sa balay, pagpanluto, pagpanlaba ug pagpamalantsa, pag-atiman sa mga bata o sa mga tigulang ug masakiton nga myembro sa pamilya, pagpanghardin, pagbantay sa balay, pagmaneho sa pamilya ug pag-atiman sa mga binuhing hayop.

Kinsa ang mga Katabang?

Ang mga katabang nga giila ilalum sa Kombensyon mao ang indibidwal nga nalambigit sa mga trabaho sa panimalay ug pagpangamo.

Ang usa ka katabang mamahimong manarbaho nga full time o part time nga pamaagi; pwedeng sa usa ka panimalay o daghang amo; mahimong mopuyo sa balay (stay-in) o mag-ulian (stay-out). Ang usa ka katabang pwedeng mangamo sa usa ka nasud bisan dili siya nitibo sa maong lugar.

Gisakop sa Kombensyon Num. 189 ang tanang katabang sa panimalay bisan adunay mga nasod nga wala magsunod sa ubang kategorga sa Kombensyon tungod ilang istriktong kondisyones.

Kinsa ang mga Agalon sa Usa ka katabang?

Ang usa ka agalon sa usa ka katabang pwedeng myembro sa panimalay kung asa ang trabaho gibuhar, o usa ka ahensya o patigayon nga nagpatrabaho sa katabang kini ang nagmando ug nagbuot sa mga trabahuon.

Gikonsulta ba ang mga Katabang ug mga Agalon sa Pag-implementar sa Kombensyon?

Niagi ug konsultasyon sa tanang organisasyon sa mga representante sa agalon ug katabang ang mga probisyon nga giimplementar sa Kombensyon (Art. 18).

Dugang pa niini, ang kombensyon nagmando sa gobyerno nga konsultahon ang kadaghanang organisasyon sa agalon ug katabang nga nagrepresenta sa matag katabang ug agalon para sa mahinundanong mga butang: (i) ang pag-ila sa kategorya sa mga trabahante nga dili sakop sa Kombensyon, (ii) ang mga sumbanan sa kaayuhan, luwas ug himsug nga pagpanarbaho, (iii) o mga sumbanan sa luwas nga katilingban, (iv) ang sumbanan sa pagpanalipod sa mga katabang batok sa mga pang-abusong binuhatan sa mga pribadong ahensyang trabahuon (Art. 2, 13 & 15).

Unsay Buhaton sa mga Katabang para Makapahimulos sa Proteksyons nga Gitanyag sa Kombensyon 189?

Kombensyon Num. 189 nagpamatuod sa masukarong katungod sa mga katabang, nagtakda kini ug minimum nga labor standard alang sa mga katabang.

Ang mga Katabang pwedeng:

- Mag-organisar ug magmobilisar ug suporta para sa pagratipikar ug pag-implementar sa Kombensyon sa ilang gobyerno;
- Makagamit sa mga probisyon sa Kombensyon ug sa Rekomendasyon aron makaimpluwensya sa pagbag-o sa mga balaod ug pag-usbaw sa pagpanarbaho ug pamuyo sa usa ka katabang, bisan pa ang nasod nga ilang gitrabahuon wala nagsunod sa naratipikang Kombensyon 189.

Unsa ang mga Minimum nga Standard nga Gitakda sa Kombensyon 189 para sa mga Katabang?

Mga Hinungdanong Katungod sa mga Katabang

- Promosyon ug proteksyon sa tawhanong katungod sa tanang mga katabang (Preamble Art.3).
- Pagtahod ug pagpanalipod sa mga masukarong katungod ug trabaho:
  - a. Kagawasan sa Pagtukod ug asosasyon ug epektibong pag-ila sa mga katungod para sa kolektibong panagsabot;
  - b. Pagtangtang sa tanang klaseng pagpamugos ug pagpwersa sa pagpanarbaho;
  - c. Pagwagtang sa child labour;
  - d. Pagwala sa diskriminasyon alang sa pagtahod sa pagpangempleyo ug panginabuhi (Art. 3,4,11).
- Epektibong pagpanalipod batok sa tanang klaseng pagpangabuso ug pagpangsamok ug kagubot (Art.5).
- Patas nga termino sa pagpanarbaho ug maligdong nga pagpamuyo (Art.6).

Mga Kasayuran Mahitungod sa mga Termino ug mga Kondisyones sa Pagpanarbaho

- Ang mga katabang kinahanglang masayod sa mga termino ug mga kondisyones sa pagpanarbaho sa dali ug sayong pamaagi, mas maayo kung pinaagi kini sa nakasulat nga kasabutan/kontrata (Art.7).

Oras sa Pagtrabaho

- Mga sumbanan nga nagsiguro sa patas nga pagtagad sa mga katabang ug tanang trabahante nga adunay pagtahod sa normal nga oras sa pagtrabaho, may tukmang bayad sa overtime o paglapas sa oras, adunay panahon sa pagpahulay sa matag adlaw o matag semana, ug tinuig nga bayad sa pagpalba (Art. 10)
- Adunay pagpahulay matag semana sulod sa 24 oras nga pagtrabaho. (Art. 10)
- Regulasyon sa stand-by hours (panahon kini nga ang katabang dili mohawa sa iyang pwesto aron makaresponde sa mga posibleng panginahanglan (Art. 10).

Suhulan

- Minimum nga suhulan ang ihatag kung mao kini ang minimum pod sa ubang trabahante (Art.11).
- Ang pagbayad sa suhulan kinahanglan ibayad pinaagi sa kwarta,diretso sa nagtrabaho matag bulan. Ang pagbayad nga pinaagi sa tseke o banko gitugotan sa balaod o sa kolektibong kasabutan o adunay pagtugot sa trabahante (Art.12).
- Ang inato nga paagi sa pagbayad gitugotan sumala sa 3 ka kondisyones: limitado lamang kini sa gamay nga kaigoan sa katibuk-ang suhulan; ang kantidad nga ibayad kinahanglan patas ug makatarunganon; kung unsa man nga butang o serbisyo ang gihatag isip bayad personal kini nga gamit ug benepisyo sa trabahante. Buot ipasabot ang mga uniform o uban pang mga gamit wala kini labot sa iyang suhulan kundili iyang kining himan para sa iyang trabaho nga kinahanglan nga ihatag sa iyang agalon aron mahimong maayo ang iyang pagtrabaho (Art.12).
- Ang mga bayrunon nga gipabayran sa mga pribado nga ahensya dili kini dapat kuhaon sa sweldo sa trabahante (Art.15).

Luwas ug Himsug na Panginabuhi

- Ang katungod sa luwas ug himsug nga lugar sa pagpanarbaho (Art. 13)
- Ang maayong pagkahimutang sa mga sukdanan aron masiguro ang luwas ug himsug na panginabuhi (Art. 13).

Katilingbanong Seguridad

- Ang katilingbanong seguridad ug pagpanalipod gilangkuban sa benepisyo sa pagpanganak (Art.14)
- Ang mga kondisyones sa mga trabahante gikinahanglan nga tagaan ug atensyon (Art. 14).

Mga Sukdanan sa mga Minor edad nga Katabang

- Mga kinahanglanon nga gitakda para sa minimum nga edad nga angay mosulod isip usa ka katabang (Art.4).

Maligdong na trabaho para sa mga Katabang sa Panimalay

Kombensyon/Panagtigum Num.189

- Ang mga katabang nga naa sa pangid-aron nga 15 o ubos pa sa 18 ang panuigon ang ilang trabaho dili makahikaw sa ilang katungod sa pagkab-ot ug edukasyon ug maayong kahibalo o makababag sa ilang mga oportunidad sa mas taas nga edukasyon o bokasyon (Art.4).

Mga Sukdanan Manitungod sa Nipuyo nga Trabahante

- Mga kondisyon sa desente nga pagpuyo nga nagtahod sa kaugalingnan sa usa ka trabahante (Art.6).
- Kagawasan nga magdesisyon o maghimo ug kasabutan sa iyang agalon o sa mamahimong agalon kung mupuyo o dili sa panimalay sa iyang gitrabahuan (Art. 9).
- Walay obligasyon nga magpabilin sa balay o sa gitrabahuan sa adlaw sa iyang pagpahulay o pagpalta (Art. 9).
- Katungod sa pagtago sa ilang mga kailhanan ug mga dokumento nga ilang gihuptan (Art.9).
- Regulasyon sa stand-by hours (Art. 10).

Mga Sukdanan Mahitungod sa Migranteng Katabang

- Usa ka kasulatan nga nagpatuman sa usa ka nasod nga gitrabahuan o kasulatan sa gihanyag nga trabaho, sa wala pa nilarga paingon sa nasod nga gitrabahuan (Art.8)
- Mga klarong kondisyon aron ang mga katabang makabalik sa ilang gitrabahuan (Art. 8)
- Ang pagpanalipod sa mga katabang batok sa mapang-abusong binuhatan sa mga pribadong ahensyang trabahuan (Art. 15)

- Pagtambayayong sa nagpadala ug sa nidawat nga nasod aron masiguro ang epektibong aplikasyon sa mga probisyon sa Kombensyon para sa migranteng katabang (Art. 8)

Mga Pribadong Ahensyang Pangtrabahuan

Mga Sumbanan nga kinahanglang timanan (Art. 15)

- Tarungon ang pagpadagan sa mga pribadong ahensyang trabahuan;
- Pagsiguru sa mga kinahanglanung gamit para sa pagtuki sa mga yangungo sa mga katabang;
- Paghatag ug igo nga panalipod sa mga katabang ug paglikay sa mga abuso, kauban sa angay nga myembro;
- Ikonsider ang bilateral, rehiyunal ug multilateral nga mga panagsabot aron malikayan ang mga pang-abuso ug uban pang pagpanikas.

Paghusay sa mga Bikil, Reklamo, Katumanan

- Sayon nga pagsulod sa tribunal nga hukuman o lain pang lugar nga pagahikayan sa mga bikil, naglakip sa daling pagbaabot sa mga yangungo/reklamo (Art.17)
- Mga sumbanan nga kinahanglan tarungon aron sa pagsiguru sa pagsubay sa nasudhong pamalaod para sa pagpanalipod sa mga katabang, lakip niini ang mga sumbanan sa pagpanarbaho. Tungod niini, ang Kombensyon nag-ila para sa balanseng katungod sa mga katabang alang sa ilang proteksyon ug katungod sa pagkapribado sa ubang myembro sa panimalay (Art. 17).

Full text of Convention No. 189 is available at:
<http://www.ilo.org/ilolex/english/convdisp1.htm>

Full text of Recommendation No. 201 is available at:
<http://www.org/ilolex/english/reccdisp1.htm>

**For more information contact the nearest International Labour Office in your country or region
or the Department of Labor and Employment-Labor Communications Office
www.dole_lco@yahoo.com • Tel. No. 527-8000
Like us on facebook@ISupportKasambahay**

Conditions of Work and Employment Programme (Travail)
Social Protection Sector
Route des Morillons 4
CH-1211 Geneva 22, Switzerland

Tel +41 22 799 67 54
Fax +44 22 799 84 51
travail@ilo.org
www.ilo.org/travail